

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Paulus in Rome (5)

"En ontving allen, die tot hem kwamen"

Handelingen 28:30b

Volgende week D.V. herdenken we de reformatie van 1517. We zouden niets te hebben herdenken als de zaligheid niet tot de heidenen gezonden was. De beslissing is toentertijd gevallen in Rome. De Joden zijn heengegaan uit Paulus' woning, al twistende onder elkaar. De deur naar de Joden werd gesloten, en de deur naar de heidenen werd geopend. Door hun verharding is het heil naar ons uitgestroomd. Paulus heeft betuigd: "het zij u bekend, dat de zaligheid Gods de heidenen gezonden is, en dezelve zullen horen".

Paulus' huis in Rome is niet leeg gebleven. Die anderen die kwamen, waren veelal weggelopen slaven. Rome krioelde ervan. 't Waren zij die bij hun meesters gehunkerd hadden naar vrijheid. De slaafse banden knelden; ze kenden maar één begeerte: vrij te zijn, niet meer moeten buigen onder de wil van een ander, maar helemaal eigen wil te mogen volgen. De vrees om gepakt te worden en de doodstraf te krijgen, weerhield lange tijd. Uiteindelijk overwon de begeerte. Rome met al z'n straten en schuilhoeken was een stad bij uitnemendheid om onder te duiken. Evenwel - ze moesten voedsel hebben, en eten kost geld. 's Nachts gingen ze erop uit. 't Werd overval op overval. 't Werden echte struikrovers. Als het moest sloegen ze dood. Zo tierde de criminaliteit welig. Niemand was meer 's avonds veilig. Echter - die ex-slaven, die zo gehunkerd hadden naar vrijheid, ontdekten dat zij nog meer gebonden waren. Hun nieuwe meester: de zonde, dreef ze voort van de ene zonde naar de andere. In de onderwereld van toen ging een

gerucht; en dat ging van mond tot mond. Er is een man in Rome, die de ware vrijheid predikt. Uit nieuwsgierigheid kwamen ze: de onderwereldfiguren, het geboefte van Rome, de schrik van de burgers, de paria's, de uitgestoten. 't Zal ze een schok hebben gegeven toen ze in Paulus' woning kwamen: een soldaat ter bewaking voor de deur, en de prediker geboeid, getketend! Maar ze werden gegrepen door Woord en Geest. Paulus predikte: "indien de Zoon van God u zal hebben vrijgemaakt, zo zult gij waarlijk vrij zijn". Ex-slaven, gespuis, voor niets terugdeinzend, moordenaars, rovers, ze werden waarlijk vrij. De almachtige Koning, Jezus Christus, deed de banden des doods, die omvingen, knappen. Hij maakte waarlijk vrij.

Hij werd gebonden in de hof van Gethsemané. Daar werd Hij gebonden, opdat Hij zou ontbinden. Op grond van Zijn binding heeft Hij de macht, de bevoegdheid om te ontbinden. Door Zijn gebonden-worden mag Hij de banden des doods verbreken.

O neen - we zullen niet tot roversbenden behoren.. Echter - we zijn allemaal van nature gebonden. We zeggen: "ik doe wat ik wil". Maar dat is een leugen. We doen wat onze meester wil. We zijn onderdanen van satan geworden. Door eigen schuld. We menen vrij te zijn. We worden echter voortgezweept door satan, doende de wil des vleses en der gedachten.

Zijn bij u de banden al losgemaakt? Dat kunt u zelf niet. Slechts Eén: Jezus Christus. Hij kan en Hij mag. Hoe sterk de banden des doods ook zijn. Hij spreekt, en de banden knappen. Ja - dan waarlijk vrij, vrijgemaakt door Jezus Christus. Hier is Hij Die belooft, Die toezegt. O als de banden niet breken dan blijf ik gebonden. Dan straks

eeuwig gebonden. Dat zal vreselijk zijn. Daarom zeg het mee: "Ik lig gekneld in banden van de dood.... maar 'k riep de Heere dus aan in al mijn nood". Dan komt zeker uitkomst: "toen hoorde God..." en: "ik ben verlost, God heeft mij welgedaan". Sola gratia - alleen uit genade. Dan zijn we echte kinderen van de reformatie!

We hebben een schoon voorbeeld in de Bijbel van zulk een. Ik denk aan Onesimus, een weggelopen slaaf, die bij Paulus in huis is gekomen, die gezeten heeft onder de prediking van de grote Vrijmaker Jezus Christus; en die prediking is voor Onesimus tot rijke zegen geworden. De banden zijn bij hem geknapt, hij is in de heerlijke vrijheid gesteld. Wilt u het bewijs? Wel - in Paulus' brief aan Filemon, de vroegere meester van Onesimus, verzoekt Paulus Filemon om de weggelopen slaaf, Onesimus, aan te nemen als een geliefde broeder. O de vrijheid, waarin Jezus Christus stelt, betekent geen losbandigheid. 't Betekent geen slaaf, geen dienstknecht meer te zijn van de zonde, van mijn eigen ik, van satan. Maar nu onderdaan van Koning Jezus, doende Zijn wil. Neen - dat is geen slaafse dienst, dat is een liefdedienst. "Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen". Zijn wil te mogen doen dat wordt de begeerte, mijn hoogst vermaak. Wie het dan toch zelf nog uitzoekt, geeft daarmee aan dat hij niet vrijgemaakt is door Koning Jezus. Zijn dienst is niet zwaar. Dat wil satan ons wijs maken. Zijn juk is licht en Zijn last is zacht. Meent u dat het anders is, wel die wijsheid hebt u dan van satan, de grote bedrieger. Het zal de grootste vreugde zijn voor al Gods kinderen als zij straks tenvolle verlost zullen zijn. Dan geen vlees meer dat zich Gode niet onderwerpt. Dan geen tranen meer daarover. Dan volmaakt doende de wil van de Heere. Dat zal de hemel tot hemel maken. Dat is het paradijs.

Ds. v. Z.

Van de administratie

Deze keer werden 8 nieuwe abonnees aan ons opgegeven en ontvingen we f 65,- aan giften. Zowel voor de opgave van de abonnees als voor de giften hartelijk dank. *Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350*

Van de redactie

Inhoud

Ds. P. den Butter schrijft verder over de brief van de apostel Paulus aan de Filippenzen, Ds. E. Hakvoort vervolgt zijn serie over de geestelijke verlatenheid, Ds. L.W. van der Meij gaat verder met zijn weergave van datgene wat L. Myseras in het verleden over het Avondmaal heeft geschreven.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Ds. H.C. van der Ent

Ter gelegenheid van zijn 79e verjaardag hebben wij telefonisch contact gehad met Ds. H.C. van der Ent. Hij vertelde erg moe te zijn. Later hebben onderzoeken in het ziekenhuis uitgewezen dat hij zeer ernstig ziek is. Met deze boodschap is hij huiswaarts ge-

keerd. Naar wij hoorden mag hij alles overgeven in de Hand des Heeren. Er mag rust zijn van binnen. Moge de Heere hem en de zijnen gedenken in de komende tijd en Zijn goedheid blijvend doen ervaren.

AvH.

Paulus en de Filippenzen (4)

"Ik dank mijn God, zo dikwijls als ik uwer gedenk (te allen tijd in al mijn gebed voor u allen met blijdschap het gebed doende) over uw gemeenschap aan het Evangelie van de eerste dag af tot nu toe" (Fil. 1:3-5).

In Zijn onderwijs heeft de Heere Jezus gewezen op het grote belang van het hebben van een binnenkamer: een plaats waar we ons kunnen terugtrekken om alleen te zijn met de Heere. Bidden is immers een heel persoonlijk werk. En omdat het zo persoonlijk is hebben we er een plaats van afzondering voor nodig. En anderen moeten niet nieuwsgierig proberen mee te luisteren als een mens zijn hart voor de Heere uitstort. Zo is de algemeen geldende regel.

Toch zijn er wel eens gelegenheden dat het ons toegestaan is even binnen te gaan in de binnenkamer van een van Gods kinderen. Dat is het geval als de Heere ons in Zijn Woord laat meeluisteren naar de gebeden van de Zijnen. Is dat niet een groot voorrecht waarvoor ons veel van te leren valt?

In de brief aan de Filippenzen laat de Heere ons een blik slaan in Paulus' binnenkamer en we mogen een ogenblik meeluisteren als de apostel zijn hart voor de Heere uitstort. Direct in het begin van de brief al spreekt Paulus over zijn bidden. De apostel laat de Filippenzen hier weten wat er leeft in zijn hart, zodat zij zullen weten hoezeer hun welzijn hem ter harte gaat.

Danken

Hij vertelt dat hij in zijn bidden voor de Filippenzen allereerst reden heeft om te danken. Hij heeft ook wel het een en ander voor hen van God te vragen, maar het danken mag toch voorop staan. Daarbij brengt hij drie dingen ter sprake.

Het eerste is, dat zijn danken gericht is op God. Alles waarvoor hij te danken heeft als hij aan de Filippenzen denkt

is immers van God afkomstig. het is zoals ook Jacobus het onder woorden heeft gebracht: "Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van de Vader der lichten afkomende" (1:17). Wat er in Filippi heeft plaats gevonden toen daar harten open gingen en toen er geloof werd geschonken en een gemeente werd gevestigd, is allemaal werk van de Heere geweest. Hij verdient het dan ook om alle eer ervoor te ontvangen. Niet Paulus, niet de ouderlingen en diakenen, waar in vers 1 sprake van was. Nee, God alleen komt de eer en de dank toe.

Als Paulus over God spreekt dan denkt hij niet aan een God die ver weg is en die Zich op grote afstand houdt. Nee, Paulus weet dat er een intieme relatie is gekomen tussen hem en deze God. Vandaar dat Paulus Hem noemt 'mijn God'. Deze God is Paulus' God en Paulus is kind van Hem. Dat is voor Paulus een wonder geweest en gebleven. Zeker niet iets vanzelfsprekends. Tussen 'God' en 'mijn God' is het hele werk van de Heere Jezus gelegen en een groot stuk van het werk van de Heilige Geest bovendien. Als ik dan echter hoor hoe sommige mensen wel heel erg gemakkelijk over 'onze God' spreken in hun bidden, geeft mij dat wel eens het gevoel, dat zij van dat wonder weinig of niets begrepen hebben.

Dat er zo'n intieme relatie is gekomen tussen de Heere en Paulus, betekent voor de apostel dat hij vrijmoedigheid mag gebruiken in het naderen tot God. Ja, hij mag zelf vertrouwelijk met de Heere omgaan.

Wat een rijk voorrecht om een God te hebben van Wie we mogen zeggen, dat Hij 'mijn God' is, aan wie ik alles mag zeggen wat er in mijn hoofd en hart omgaat.

In de tweede plaats zegt Paulus iets van het tijdstip waarop hij dankt. "Zo dikwijls als ik uwer gedenk". Paulus heeft al de gemeenten, die hij heeft mogen stichten of die door anderen

gesticht zijn, voortdurend in zijn gedachten gehad. Dagelijks overviel hem de zorg voor al die gemeenten (2 Kor. 12:28). Van al die gemeenten heeft hij van tijd tot tijd de nodige informatie gekregen. Soms verontrustte die informatie hem en had hij er slapeloze nachten van. Hier en daar waren ook grote zorgen en moeiten. De duivel was steeds bezig het werk Gods te breken.

Paulus was dan ook vaak gedrongen om de pen ter hand te nemen om woorden van vermaan en waarschuwing te schrijven en ernstig aan te sporen om niet af te wijken van het Evangelie dat onder hen verkondigd was. En niet alleen bestond er zo een uitgebreide correspondentie tussen Paulus en de verschillende gemeenten, maar had hij ook vaak zijn binnenkamer nodig om de noden en zorgen betreffende die gemeenten aan de Heere voor te leggen.

Als Paulus echter over Filippi het een en ander hoort en aan die gemeente denkt, vindt hij keer op keer niet allereerst aanleiding om te bidden, maar om te danken. Er zijn in de gemeente van de Filippenzen kennelijk zoveel goede dingen, dat Paulus van gevoelen is, dat hij de eer des Heeren te kort zou doen als hij de Heere niet allereerst zou danken. Ja, steeds weer voelt hij zich gedrongen tot een dankgebed.

Blijdschap

In het verlengde hiervan ligt wat Paulus dan als derde aspect noemt. Hoe uit hij zijn dankzegging? Als hij 'met blijdschap' het gebed voor hen doet. Met blijdschap!

Het geeft Paulus diepe innerlijke vreugde als hij ziet en hoort wat de Heere in Filippi gedaan heeft en nog bezig is te doen.

Een blijdschap, die hem bijblijft ook als hij zijn knieën voor God buigt en zijn gebed tot Hem doet.

Nee, dit is bij Paulus geen gemaakte vreugde. Geen vreugde die verondersteld wordt in het leven van elke christen aanwezig te zijn. Er zijn kringen waarin men van de gedachte uitgaat dat een christen altijd blij dient te zijn, want een christen is per definitie een blij mens en dat moet hij dan ook altijd tonen.

Het gevolg van die gedachtengang is echter een geforceerde vreugde; een gemaakte vreugde. Onecht. Bij Paulus - we kunnen er zeker van zijn - is de

vreugde echt, van binnen uit. Zijn vreugde is beleving.

Ziet u het voor u? Een echt blij mens, want hij realiseert zich wat de Heere aan het doen is in mensen in Filippi, die door Hem deel ontvangen hebben aan Zijn genade. Als Paulus daaraan denkt is hij voor een ogenblik zijn eigen lot vergeten. Ja, hij zit gevangen. Hij is zijn bewegingsvrijheid kwijt. Elke dag is er een Romeins soldaat bij hem aan wie hij vastgeketend zit. Er is voldoende aanleiding voor Paulus om verslagen en zelfs moedeloos te zijn. Maar nee, geen verslagenheid en geen moedeloosheid beheersen hem. Hij is blij; echt blij. Want hij ziet hoe God aan het werk is.

Waar we hier mee geconfronteerd worden is een van de belangrijkste pastorale taken die in de kerk des Heeren moeten worden waargenomen. Predikanten, maar in het algemeen alle ambtsdragers dienen een aanzienlijk deel van hun werk op hun knieën te doen, bidden voor hen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd. Of het nu om bidden of danken gaat. Aan Paulus is te zien dat hij maar niet alleen een prediker was of een brievenschrijver, die met de middelen die hem ten dienste stonden het Evangelie uitdroeg.

Daarnaast was hij een bidder; een voorbidder. Wie zal zeggen hoeveel tijd Paulus in het gebed doorbracht? Zeker als we er nog bij denken, dat hij niet alleen voor de gemeente van Filippi als geheel bad en dankt, maar ook voor al de leden van die gemeente afzonderlijk. Dat laatste blijkt immers uit vs. 4: "voor u allen het gebed doende". Wat een voorbeeld voor de dienaren van vandaag!

Ik wil niet veel veronderstellen, maar zou het mogelijk ook aan het veelszins ontbreken van dit gebed liggen, dat het geestelijke leven in de kerken nogal een verlepte indruk maakt?

Gemeenschap aan het Evangelie

In Filippi was het alles behalve een verlepte toestand. Dat wordt ons duidelijk als Paulus concreet gaat zeggen wat hem in Filippi zoveel reden tot dankbaarheid en blijdschap geeft. Ze hebben daar gemeenschap aan het Evangelie gekregen (vs.5). Wat is dat?

Gemeenschap aan het Evangelie is niet anders dan dat de Filippenzen in contact zijn gekomen met het Evangelie en dat dit Evangelie een plaats gekregen heeft in hun harten en nu hun

leven is gaan beheersen. Paulus was er zelfs getuige van hoe dit gebeurde. Harten gingen open en geloof werd geschonken en beoefend. Levens werden omgezet en een nieuwe gemeenschap werd gesticht. Ja, zo is het geweest "van de eerste dag af".

Maar het enthousiasme waarmee dat Evangelie werd ontvangen is niet bekoeld en nog minder verdwenen. Deze gemeenschap aan het Evangelie bleef bestaan. Paulus kan zeggen "tot nu toe". Het is niet minder geworden. De band werd niet losser. Het geloof was geen tijdgeloof.

Het vertrek van Paulus uit hun stad bracht geen verandering in hun relatie tot het Woord. En nu ze gehoord hebben dat Paulus gevangen zit, blijkt wel dat de band nog steeds sterk is. De band van het Evangelie en aan hem die hen dat Evangelie gebracht heeft. Vandaar dat ze Epafroditus naar Rome hebben gezonden om Paulus op te zoeken. Daarin komt hun onderlinge verbondenheid duidelijk uit.

Zo geven ze er blijk van met Paulus te willen meeleven. Maar ook met de voortgang van het Evangelie.

Dat was voor hen een kracht Gods tot zaligheid geworden en nu willen ze graag zien dat dit ook voor anderen zo zal mogen zijn. In 2 Cor. 8 laat Paulus weten, dat de Filippenzen heel wat voor de verbreiding van het Evangelie over hadden.

In hun meeleven zijn sommigen zelfs wel eens verder gegaan dan hun eigen middelen eigenlijk toelieten. Nee, de Filippenzen hebben hun eerste liefde niet verlaten. Hun gemeenschap aan het Evangelie is gebleven.

Dat deze gemeenschap met het Evangelie er was en nog is, vormt voor Paulus een krachtig argument om de Heere te danken. Terecht! Als de prediker van het Evangelie mag merken dat er zijn voor wie het Woord dat hij mag brengen, geestelijk eten en drinken wordt en als er mensen zijn die er een hartelijke band krijgen; als er zijn die het Woord niet alleen horen, maar het ook bewaren en dat hun leven er helemaal door veranderd wordt; als mensen vanuit de persoonlijke onderfinding van de rijkdom van Gods genade, zoals die in het Evangelie is geopenbaard nu ook gedrongen worden om anderen datzelfde Evangelie bekend te maken om hen voor de Heere te winnen - dan zijn dat zeker zaken die blijdschap en dankbaarheid geven.

Dacht u niet?

En wat veroorzaakt dan droefheid en smart? wat breekt het hart van de rechte dienaar des Woords? Als hij onverschilligheid en ongeïnteresseerdheid tegenkomt. Als mensen met allerlei verontschuldigen hun onbekeerlijkheid trachten te verdedigen en goed te praten en als er geen besef is noch van onze eigen verlorenheid, noch van Gods gewilligheid om zondaren zelig te maken. Dat zijn de dingen waar verdriet door ontstaat. Dat zijn ook wel eens de dingen waardoor de vreugde in de arbeid bij de ambtsdrager kan gaan

ontbreken. Zeker, daar zijn ook andere factoren voor aan te wijzen; factoren die soms ook wel bij de ambtsdrager zelf gezocht moeten worden. Maar wat ik zojuist noemde kan zeker ook een belangrijke factor genoemd worden.

Niet alleen veroorzaakt zo'n houding van onbekeerlijkheid en ongeïnteresseerdheid verdriet bij de ambtsdrager. Het is ook een onttering van de Heere. Het doet de Heilige Geest smarten aan. En dat is nog veel erger.

Den Butter.

De geestelijke verlating (6)

De vorige keer zagen we wat de oorzaken van de geestelijke verlatingen zoal konden wezen in het leven van Gods kinderen. Vooral de zonde is de grote oorzaak van de geestelijke verlating. Nu willen we zien waarin dat leven der verlating zich openbaart en welke vragen er op af kunnen komen.

Wat zijn allereerst de kenmerken van de geestelijke verlating? Waarin openbaart het zich? Voetius zegt hiervan: "De merktekenen, waaruit deze kwaal gekend wordt, kunnen uit de oorzaken en eigenschappen, die ons nu verklaard zijn, lichtelijk door een ieder worden opgemaakt" (pag. 33). Opnieuw citeren we hier de definitie, die Voetius in zijn boek geeft van de geestelijke verlating: "Zij is een innerlijk kruis of geestelijke smart en aanvechting, waardoor een mens, nu waarlijk tot God bekeerd zijnde, niet gevoelt de verheuging zijns harten in God en goddelijke dingen".

Het is een innerlijk kruis of geestelijke smart. Als het recht ligt voelen Gods kinderen die smart. Want ook daarvoor moet de Heere de ogen gaan openen, anders kunnen ook Gods kinderen een tijd lang in de geestelijke verlating leven zonder smart.

We zien dat in het leven van David. Toen de Heere hem verliet na de zonde met Bathseba heeft hij wel een jaar lang kunnen leven in deze zonde, zonder dat het hem een ogenblik wezenlijk smartte.

Zeker, hij gevoelde de geestelijke verlating wel, want hij zegt in Psalm 32: "Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd in het brullen de ganse dag". Maar toch moest de Heere hem

de ogen voor de oorzaak daarvan openen: zijn grote zonde. Pas toen Nathan hem zei: "Gij zijt die man!", brak zijn hart en zei hij: "Ik heb gezondigd". Pas toen kwam het bij David tot ware geestelijke smart.

Maar dan wordt die geestelijke verlating ook tot een innerlijk kruis, of geestelijke smart. Want een ziel, die ooit de liefde en de genade Gods gesmaakt heeft, kan daar niet meer buiten leven. Die haakt en hunkert naar de werkingen van Gods Geest. Maar als de Heere Zijn aangezicht verbergt, zodat er geen enkel zicht meer is op God en Christus, en als Gods Geest Zijn werkingen inhoudt, dan wordt het zo duister in de ziel, zo donker en troosteloos.

Dan zijn ze zo krachteloos en radeloos. Dan kunnen ze Gods Woord wel lezen, maar het blijft een gesloten boek voor hen. Ze kunnen er geen enkele verkwikking en vertroosting uit oplezen.

Integendeel, dikwijls lezen ze dan alleen maar veroordeling in Gods Woord. De dreigingen verschrikken hun ziel. Als ze bidden, dan komt het gebed voor hun gewaarwording niet verder dan het dak. Als ze roepen, antwoordt Hij hen niet, zodat ze ongetroost hun weg moeten vervolgen. En wat een heilige smart geeft dat dan in hun ziel.

Daarom is het dat we Job op de puinhopen van zijn leven in zijn rede tegen zijn vrienden ook horen bidden en smeken in Job 13:24: "Waarom verbergt Gij Uw aangezicht en houdt mij voor Uw vijand?"

Daarom is het, dat we David in Psalm 30:8 horen roepen: "Want Heere, Gij

hadt mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgesteld. Maar toen Gij Uw aangezicht verbergt, werd ik verschrikt".

En daarom is het, dat we de apostel Petrus vanuit eigen ervaring horen zeggen: "In welke gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeking".

O, dan beleven ze a.h.w. met David in Psalm 63: "O Heere, mijn ziel en lichaam hijgen en dorsten naar U in een land dat dor en mat van droogte brandt. Waar niemand lavenis kan krijgen". En dan smeken ze in de nood: "Och, wierd ik derwaards weer geleid. Dan zou mijn mond u d' ere geven".

Hoe heeft deze bruid dat in Hooglied 5 ervaren. Zonde en verachting in de genade waren de oorzaken van de geestelijke verlating. Want de Bruidgom kwam in Zijn hof en riep de bruid toe: eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o Liefsten!

Maar dan lezen we van de Bruid: "Ik sliep, maar mijn hart waakte". Dat betekent, dat er wel genade verheerlijkt is in het hart, maar dat het niet beoefend wordt. Daarom weigert de Bruid op het roepen van de Bruidgom de deur open te doen.

Dan verlaat de Bruidgom haar met Zijn werkingen. "Mijn Liefste trok Zijn hand van het gat der deur". En als haar ingewand dan ontroerd wordt om Zijnentwil en de deur opendoet, lezen we:

"Ik deed mijn Liefste open, maar mijn Liefste was geweken. Hij was doorgegaan". En waarin komt dat uit? Hoor eens, wat ze zegt: "mijn ziel ging uit vanwege zijn spreken. Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet, ik riep Hem, doch Hij antwoordde niet. De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwonden mij; de wachters op de muren namen mijn sluier van mij".

En juist in die droefheid is het de vorst der duisternis, die hun benauwde ziel dikwijls nog meer verschrikt. O, wie nog onbekeerd voortleeft, die heeft geen last van de vorst der duisternis. Wie nog aan zijn kant staat, heeft hem niet tegen, maar mee.

Die mag gerust kerkelijk en ook alleszins godsdienstig zijn, die mag gerust bidden en lezen, zolang het daar maar bij blijft. Maar als de Heere gaat werken zodat we door wederbarende genade satan de dienst mogen opzeggen en mogen vallen aan de zijde Gods, dan krijgen we hem gewis tegen.

Want satan laat zijn prooi niet zomaar, zonder slag of stoot, gaan. Hij gaat ze aanvechten. Hij gaat ze benauwen van alle zijden. Hij gaat ze met geweld en list bestrijden. En het kan daarin hoog gaan. Hij schiet zijn vurige pijlen op Gods kinderen af.

Hij verschrikt hun benauwde zielen nog meer. Hij poogt hun tot wanhoop te verleiden. Het is niet voor niets dat Voetius in zijn definitie over de geestelijke verlatingen zegt dat deze verlating een innerlijk kruis en smart of aanvechting is.

Satan weet ze wel te wijzen op hun zondeschuld voor God. Hij weet ze wel tot zonde te verleiden. En wie daarin valt, vecht hij aan. Dan zegt hij het: u een kind van God, man denk dat maar niet. Want een kind van God doet zulke dingen niet.

U bekeerd, daar kan ik niets van zien. De Heere is niet met u begonnen, maar u bent met de Heere begonnen. Want als dat niet zo was, dan zou de Heere u nu ook wel ondersteunen en schragen. Want de Heere is een Waarmaker van Zijn Woord. Hij laat niet varen wat Zijn hand begon.

En daarom is er in uw leven nog nooit wat van waar geweest. Houd er maar mee op. Geef de moed maar op. Want u hebt het bij de Heere verbeurd en verzondigd. U hebt geen heil bij God. En zo verschrikt de boze hun benauwde zielen.

En als Gods kinderen meer zien op hun schuld dan op God, moeten ze de vorst der duisternis nog vaak gelijk geven ook. Dan moeten ze zeggen: Heere, ik heb het ook verzondigd. Ik ben ook niet meer waardig, dat U met mij van doen wilt hebben. Zou ik mijzelf dan toch niet voor eeuwig bedriegen?

O, de aanvechting kan zo diep gaan, dat Amesius er zelfs in zijn 'gevallen der consciëntie' van zegt: "dat deze verzekering van het geloof, zoveel het gevoel aangaat, niet altijd tegenwoordig is. Want het kan gebeuren en gebeurt dikwijls, of door zwakheid des oordeels, of door verscheidene verzoeken en verstoringen des gemoeds, dat degene, die waarlijk gelooft, en door het geloof voor God gerechtvaardigd is, nochtans voor een tijd meent, naar hetgeen hij gevoelt, dat hij niet waarlijk gelooft, noch met God verzoend is".

En juist die aanvechtingen maken het leven in de geestelijke verlating zo moeilijk. Wat kunnen er dan in die geestelijke verlatingen een vragen, bekommelingen en aanvechtingen op

ons afkomen.

Met vele zaken kan de boze Gods verlaten kinderen dan aanvechten. Hij schiet zijn vurige pijlen op hen af en benauwt ze van alle zijden, met het enige doel dat ze maar tot wanhoop zullen komen.

Vele vragen komen er dan op. Heb ik niet te zwaar gezondigd? Is de genade wel voor mij? ben ik geen huichelaar? Ben ik niet onbekeerd? Heb ik wel deel aan Christus? Ben ik geen afvallige? Heb ik de zonde tegen de Heilige Geest niet begaan?

Vooraf met vragen, die Gods verborgen raad betreffen, poogt de boze ze dan te benauwen. In twijfel vragen ze dan menigmaal: zou ik dan toch niet verkoren, maar voor eeuwig verloren zijn? Zou ik dan toch niet begrepen zijn in die eeuwige verkiezing? Zou ik dan toch een verworpene zijn?

Verstaat u dat? Weet u van die smart in uw leven af?

Kent u de smart om der zonde wil? Zou u dan bent u ook nog nooit ontdekt aan uw zondeschuld voor God. En dan leeft u nog onverzoend aan op de grote, nimmereindigende eeuwigheid. En wat is dat toch verschrikkelijk erg. Want dan leeft u nog voor eigen rekening voort op aarde. Ja, dan rennen we nog voort op de brede weg, die gewis uitmondt in de eeuwige rampzaligheid. O, moge de Heere ons dan stilzetten en ontdekken zodat de levende droefheid naar God geboren wordt, die

een onberouwelijke bekering werk tot zaligheid.

En als u geen vreemde bent van het ontdekkende werk Gods en van de smart om der zonde wil, verstaat u dan ook iets van de smart in de geestelijke verlating? Weet u ook iets af van de verzoeken des bozen, juist in die verlatingen?

Dan weet u ook, dat het doel van satan is u tot wanhoop te verleiden en u voorgoed van God af te trekken. Dat is zijn doel. En toch zal het hem niet lukken. Want de Heere staat boven de boze. Hij is veel sterker dan het geweld van satan. En Hij laat nooit varen het werk dat Zijn Goddelijke Hand ooit begon. Want Hij heeft Zijn eigen doel.

Daarom zal het u des te meer uitdrijven in ware verootmoediging tot de Heere met de bede of Hij nader onderwijst wil geven in het enige middel ter ontkoming van de welverdiende straf om wederom tot genade te komen. Of Hij een oog wil geven op die Middelaar Gods en der mensen, Christus en Hem ook wil openbaren aan uw ziel opdat u Hem moge kennen en de kracht Zijner opstanding, en opdat u de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig mag worden. Want dat is het goddelijke doel van de verlatingen in het leven der Zijnen. Maar daarover de volgende keer D.V. meer.

Ds. E. Hakvoort.

De Avondmaalspraktijk in vraag en antwoord (2) *(Lambertus Myseras)*

De zelfbeproeving voor het Avondmaal

Vraag:

Christus heeft met heerlijke bedoelingen het Avondmaal ingesteld. Wat zou het Avondmaal tot zegen zijn, als de gelovigen deze bedoelingen zouden kennen, geloven en overdenken. Maar integendeel! Meestal is de tijd van het Avondmaal een tijd van onrust. Hoe komt dat?

Antwoord:

Die onrust heeft vele oorzaken: onkunde, verkeerde voorstellingen van het Avondmaal zelf, de zelfbeproeving die eraan vooraf gaat, het gebruik en de nabetrachting. Bovendien zijn daar de vele listen en strikken van de duivel die hen bestrijdt.

Vraag:

Toon eens aan welke misvattingen er zijn omtrent de zelfbeproeving, die de oorzaak zijn van de onrust van vele gelovigen voor, tijdens en na het Avondmaal?

Antwoord:

Velen hebben verkeerde voorstellingen van de zelfbeproeving zoals die in het Formulier van het Avondmaal wordt beschreven en die in drie stukken bestaat:

1. Dat ik mijzelf vanwege mijn zonden mishaag, dus aan mijzelf ontdekt ben, volgens Jeremia 31:19. Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad.
2. Dat ik geloof en vertrouw, dat mij al mijn zonden om Christus' wil vergeven zijn.

3. Of ik begeer om oprecht en godzalig voor God en in liefde tot mijn naaste leven.

Daarop antwoorden vele gelovigen: Dat ik een indruk van mijn zonden en verloren staat heb, dat kan ik niet ontkennen. Maar te geloven en te vertrouwen dat al mijn zonden om Christus' wil vergeven zijn, dat is mij zo onmogelijk te geloven als met mijn hand de lucht aan te raken. Dus, zeggen zij, kan en mag ik niet aan het Avondmaal gaan en dat valt mij zwaar.

Vraag:

Welk antwoord zoudt u hen daarop geven?

Antwoord:

Omdat het eerste stuk van de zelfbeproeving, namelijk mijzelf vanwege mijn zonden te mishagen, een van de laagste trappen in de genade is en een oprecht verlangen om heilig en godzalig voor God en in liefde tot mijn naaste te leven ook een van de laagste trappen van de genade is, zijn dus die twee stukken te vinden bij alle ware gelovigen, al zijn ze nog zo klein in de genade. Maar te geloven en te vertrouwen dat mijn zonden om Christus' wil vergeven zijn, dat is een van de hoogste trappen in de genade. Het zijn er maar weinigen die zover gekomen zijn.

En zo moeten dan al die zwakken, kleine en twijfelende gelovigen, die deze verzekering missen daarvoor stil staan. Zij veroordelen dan zichzelf en denken: ik kan niet vertrouwen, omdat zij niet beseffen dat dit de hoogste trap van het geloof is. Zij verstaan niet dat men het geloof kan bezitten, al is men niet verzekerd. Zij vergeten dat Christus van de kleinen in de genade gezegd heeft: zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen en zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden, Mattheus 5:3 en 6.

Vraag:

Wat zou u hen aanraden omtrent de zelfbeproeving aangaande het geloof?

Antwoord:

Ik zou hen aanraden zich eens af te vragen dat als zij niet kunnen vertrouwen met een verzekerd geloof, het niet beter is zichzelf eens te onderzoeken of men het geloof dan niet beoefent in een mindere mate.

Want daar is allereerst:

1. De begerende, dorstende daad van het geloof, om genade en de gerechtigheid van de Heere Jezus voor zichzelf te bezitten. Jesaja roept zulken toe: O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld of zonder prijs wijn en melk, 55:1. Zij zeggen dan met David in Psalm 63:2 "O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in de dageraad.

Mijn ziel dorst naar U. Mijn vlees verlangt naar U, in een land dor en mat, zonder water".

2. De toevluchtnemende daad van het geloof, zoals bij de tollenaar in Lukas 18:13 En de tollenaar van verre staande, wilde ook zelf zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: o God, wees mij zondaar genadig. het aankleven van het geloof zoals bij de Kananese vrouw: Heere, Gij Zone Davids, ontferm U mijner, Mattheus 15:25. Dan zich wenden tot de Heere Jezus, om door Hem behouden te worden: wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij eindigen der aarde; want Ik ben God en niemand meer, Jesaja 45:22.

3. Dat hoogachten van Christus en dat zuchten en bidden en verlangen om genade te verkrijgen, om de Heere Jezus te bezitten, omdat men zoveel heerlijkheid in Hem ziet. Want, u dan die gelooft is Hij dierbaar, 1 Petrus 2:7. Mocht dit alles velen tot nut zijn, die, terwijl ze het verzekerd geloof missen, hun klein, zwak en aanklevend geloof over het hoofd zien. De Heere geve dat zij van hun onrust verlost worden.

Hij geve dat aan velen die het zo nodig hebben om tot licht te komen.

Ds. L.W. v.d. Meij.

lijk wordt. Ik hoef daar niet over uit te weiden. Waar ik op doel is het onnodig wegblijven, zoals sommigen de gewoonte hebben. Ik doel op hen, die hetzij uit onverschilligheid hetzij om onbetekenende en onbelangrijke redenen hun plaats leeg laten. Op dit terrein kunnen soms zulke vreemde uitvluchten worden gezocht en dan wordt ook nog gedacht dat men met de aangevoerde argumenten verontschuldigd is.

Als het ons echt om de Heere en om Zijn zegen te doen is, zullen we ons anders opstellen. Dan blijf ik niet zo gemakkelijk weg. Dan is er verwondering over het feit, dat we nog in vrijheid kunnen opgaan en dat de Heere ons nog zo ruim in de gelegenheid stelt om te horen wat tot onze vrede dient.

Eerbied in Gods huis

Als de Heere in het midden wil zijn en als de kerkgang daarom ook een ontmoeting met de Heere mag inhouden, brengt dat met zich mee, dat we ons ook voor Gods aangezicht zullen weten. En hoe gedragen we ons daar dan?

Wat doet Jozua als de Heere aan hem verschijnt? We lezen in Jozua 5 dat hij dan op zijn aangezicht valt en aanbidt. Wat zegt de Heere tegen Mozes als Hij aan hem verschijnt in de brandende braambos? Dat hij de schoenen van de voeten moet trekken omdat de plaats waarop hij staat heilige grond is. Wat zegt Petrus als hij de Heere ontmoet in de wonderlijke visvangst? "*Heere ga uit van mij want ik ben een zondig mens*". Ze zijn allemaal onder de indruk van de heiligheid en de majesteit en de grootheid van de Heere. Ze zijn vervuld met diep ontzag. En terecht!

God is aanwezig. Hoe dient onze houding dan te zijn? Eerbiedig! ik denk aan wat we lezen in Pred. 4:17: "*Bewaar uw voet als gij tot het huis Gods ingaat*". Wat betekent dat anders dan dat we ons terdege bewust hebben te zijn van het feit dat we in de tegenwoordigheid Gods treden en dat we zowel innerlijk als uiterlijk daarmee in overeenstemming moeten zijn? Hoe dient dat te zijn met het oog op ons innerlijk? Dan gaan we met verwachting en begeerte op om te horen wat de Heere ons te zeggen heeft. Dan staan we verlangend naar de zegen, die alleen God kan geven.

En ons uiterlijk? Er wordt nogal eens

Onze kerkdiensten

Laat uw plaats niet leeg

Het spreekt eigenlijk vanzelf, dat we met de gemeente zullen opgaan naar Gods huis. Daar gebiedt de Heere immers de zegen. Zouden we dan thuis

blijven, terwijl we wel kunnen opgaan? Is dat verantwoord? Natuurlijk kunnen er bijzondere omstandigheden zijn, waardoor de kerkgang onmogelijk

gezegd, dat het niet in het uiterlijk zit. Maar dat wordt mijns inziens wel eens erg snel en gemakkelijk gezegd. Is het dan niet waar? Alleen tot op zekere hoogte. Ik weet ook wel, dat de Heere het hart aanziet. Ik weet ook wel, dat het innerlijk het belangrijkste is. Maar ik weet eveneens, dat het uiterlijk met het innerlijk in overeenstemming zal zijn. Je hebt mensen, die in hun gedrag slordig zijn. Dat is allereerst een zaak van de binnenkant. Zo zijn die mensen nu eenmaal, slordig, maar waar merk je aan dat ze zo zijn? Onder andere aan hun slordige kleding. En aan de slordige houding. Het vat geeft nu eenmaal uit wat het in heeft.

Dat is geestelijk ook zo. Waar de waarachtige vreze des Heeren is, daar is eerbied in alles. Daar hangen we niet in onze bank tijdens de prediking of het gebed. Daar zitten we niet ongeïnteresseerd rond te kijken en keer op keer op ons horloge te kijken of het nog geen tijd is dat de dominee eindelijk het verlossende "Amen" laat horen. Daar slapen we niet of zitten we niet te geeuwen. Stel je voor, in Gods huis, voor Gods aangezicht, zo onze verveling tonen.....

Onze kleding

Hier dient ook de manier waarop we gekleed zijn ter sprake te komen. Gods huis kent ook zijn eigen stijl op het gebied van de kleding. Alles past niet. Ik kom op zondag niet voor Gods aangezicht in dezelfde soort kleding als waarmee ik op zaterdag in de tuin werk. Ik draag ook geen kleding die demonstreert dat ik heel goed op de hoogte ben van de allerlaatste mode om op die manier te tonen dat ik zo goed mee kan doen. Ik draag nog minder kleding waarmee ik anderen aanstoot geef of zelfs wel tot zondige gedachten kan prikkelen. Gebeurt dat dan? Laten we s.v.p. niet zo onnozel zijn door te denken dat zulke kleding niet bestaat.

Soms overkomt het me, dat ik moet voorgaan in een gemeente, waar men grote vrijheden op het gebied van kleding en dergelijke tolereert. Maar dan moet je je niet verbazen over wat je ziet. T-shirts met allerlei leuzen en slagzinnen erop. Lange broeken voor vrouwen en meisjes. Leggings en weet ik hoe al die dingen heten. Minirokken, die ruimschoots laten zien hoe de bovenbenen eruit zien. En voor het mannelijk geslacht blijken er dan ook kledingstukken te zijn die dicht het ter-

rein van het schaamteloze naderen.

Ik zou niet graag willen, dat we die kant opgaan in onze gemeente. Lopen we daar dan gevaar voor? Als we niet houden wat we hebben, dan raken we langzaam maar zeker het een en ander kwijt. Ik zie ook onder ons - het mogen gelukkig uitzonderingen zijn - wel eens kledingstukken waarbij de vraag gesteld kan worden: Komen we daarmee voor Gods aangezicht? Is dat gepast? Moet God ons zo zien? Draagt dat Zijn goedkeuring?

Houden we vol, dat het niet in het uiterlijk zit? Akkoord, maar vertelt u mij dan eens welk innerlijk er achter zo'n uiterlijk schuilt? Is dat innerlijk in orde?

Deze dingen worden hier gezegd ten aanzien van de kerkdiensten in het algemeen. Laten we waken voor stijlverlies. Verliezen we een bepaalde stijl, dan hebben we kennelijk al heel wat meer verloren.

Wat echter voor de gewone kerkgang geldt dat geldt zo mogelijk in nog sterkere mate voor de Avondmaalsgang. Avondmaalsgangers geven zich uit voor mensen die de Heere vrezen en liefhebben en begeren te dienen. Is dat aan ons leven ook af te lezen? Tonen we eerbied als we bij de Koning te gast gaan? Tonen we dat in onze kleding? Passen dan allerlei kleuren?

Sta me toe een voorbeeld aan te halen dat al meer gebruikt is in dit verband, maar dat toch altijd weer aanspreekt. Als onze Koningin haar nieuwjaarsreceptie houdt en als daar allerlei mensen voor worden uitgenodigd, staat er op de uitnodiging dat gepaste kledij vereist is. Van de heren die daar genodigd worden, wordt verwacht dat ze een donker kostuum dragen. Van de dames wordt eveneens verwacht, dat zij op gepaste wijze gekleed zijn. En wie denkt er dan: Waar maakt Hare Majesteit de Koningin zich nu feitelijk druk om? Het zit toch niet in het uiterlijk? Of respecteren we haar wensen uit eerbied voor Haar? Als we nu bedenken, dat de Avondmaaltafel de tafel is, waar de Koning der Koningen als Gastheer de Zijnen verwacht, kan ieder zelf de toepassing wel maken.

De dienst des Heeren is het waard dat we de Koning eren en Zijn wil eerbiedigen. Of niet?

P. den Butter.

Uitnodiging Landelijke najaars- conferentie voor ambtsdragers

Deze conferentie zal zo God wil worden gehouden op zaterdag 1 november 1997 in de Ichtuskerk in Amersfoort. Aanvang 10.00 uur.

Het thema van de conferentie zal zijn: **"Geloofsbeleving in een gestresste samenleving"**, in te leiden tot de discussie door prof. dr. H.G.L. Peels te Apeldoorn.

Hoe kun je in onze welvaartssamenleving nog christen?

Laat ons jachtige leefpatroon in dat welvaartsbestaan nog wel ruimte voor de omgang met God? Gestresste ouderen en jongeren komen ook in de kerk voor.

Hoe gaan we als kerk, in het pastoraat, met stress om?

D.Koole

Boekbespreking

*Ons Oranjehuis 1998. Deze kalender verschijnt voor de 51e maal en bevat 13 foto's van ons Koninklijk Huis, kost f 14,95, Van Mazijs B.V. uitgevers Leeuwarden. Deze fraai uitgevoerde kalender zal zeker aftrek vinden.

advertentie

Chr. Ger. Kerk Oud- Vossemeer 50 jaar

D.V. nov./dec. zal jubileumboekje verschijnen, ca. 155 pag. geb., ca. f25,- excl. verz.kosten. Met o.a. : geschiedenis, toekomstverwachting, kerkenraadswerk, levensloop en preek van di.: W. Baay, H. van Leeuwen, J. van Doorn, A.G. Boogaard. Ten geleide Ds. M.C. Tanis. Met foto's. Te bestellen, liefst schriftelijk, bij scriba D.F. Duine, C. Frankenstraat 39, 4698 CE Oud - Vossemeer, tel. 0166 - 672298.

brood op de plank

In Oost-Europa is het heel gewoon dat een voorganger of evangelist zelf zorg draagt voor zijn inkomen. De meeste gemeenten zijn namelijk niet in staat hen te onderhouden. En dat is jammer, want het zijn mensen die diep doordrongen zijn van de nood van deze wereld en niets liever doen dan anderen het Evangelie brengen.

Giro 3535181

m.v.v. 'vrijstelling'

Kom Over En Help stelt voorgangers en evangelisten vrij, zodat zij zich geheel aan de dienst van God kunnen wijden.

STICHTING KOM OVER EN HELP
Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk
Tel.: 033-2463208

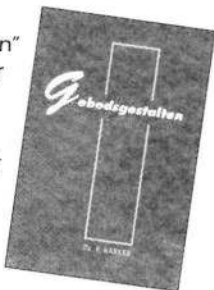
HULP AAN KERKEN EN CHRISTENEN IN OOST-EUROPA

Laat Spanjaarden meelezen...

Wij laten "Gebedsgestalten" van ds. F. Bakker in het Spaans vertalen.

Steun dit project!

Met een gift voor onze

Najaarsactie

Spaanse Evangelische Zending

Postbus 273 - 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
Tel./Fax : 0184-611607 b.g.g. 06-52794013
postbank : 95200
bank : 2510.99.245

Gratis
(dia)voorlichting
over Spanje
of Cuba:
telefoon
0184-611607
of 06-52794013

BON Deze bon in envelop zonder postzegel zenden aan:
SEZ, Antwoordnummer 920,
3350 VG Hardinxveld-Giessendam

- ☐ U kunt mij noteren als nieuwe abonnee op uw contactblad Zendingsbode ad f 7,- per jaar
☐ Ik wil liever eerst een proefnummer
☐ Neem contact met mij op i.v.m. voorlichting.

tel. nr.

Naam

Adres

Postc./Woonpl.

BKG

Hebt u kraam- of gezinshulp nodig.
bel ons dan:

0318 - 52 77 99

Voor hulpverlening dag en nacht
bereikbaar

Voor inlichtingen niet bellen tussen 16.00 en
19.00 uur. Laat u wel tijdig inschrijven!

Plaats uw

familieberichten

in Bewaar het Pand

Boekhandel de Jong

Burg. Winklerplein 25
3362 AA Sliedrecht
Tel/Fax 0184 - 412461

Zoek bij ons een boek!
Levering door geheel Nederland.

De Chinese christenen vragen om uw hulp

De Chinese christenen in Zuid-West China die op het platteland wonen, smeken de Nederlandse christenen om hulp. Zij hebben die hulp dringend nodig.

De sterke groei van de huisgemeenten draagt ertoe bij dat er een

**tekort is aan
schuurkerken.**

De kosten van de bouw van een schuurkerk met plaats voor 800 tot 1000 personen zijn

f 65.000,-

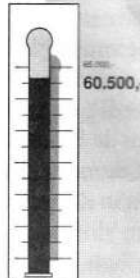
Vanwege de grote opkomst is er een

tekort aan bijbels.

Bijbelverspreiding blijft noodzakelijk. Ook vragen zij goed opgeleide Evangelisten. De Bonisa-zending wil een Bijbelgetrouwe opleiding steunen, omdat studerende Evangelisten zelf geen geld hebben.

De nood is groot.

*Hoeveel schuurkerken
zouden we met uw hulp
kunnen bouwen?*

Postgiro
31 555 32
**Stichting
BONISA-
zending**

Secretariaat:
Schoolstraat 17,
2161 VB Lisse of op
rek. 33.63.54.613
van de Rabobank te
Lisse, t.n.v.
Stichting BONISA-
zending.
Cores van de
Rabobank 143525

Lezingen en
informatie met of
zonder dia's voor
vereenigingen en
scholen kunt u
aanspreken bij
dhr. T. Schultink,
Emmeloord,
tel. 0527-619063,
fax 0527-619305,
Oudestraat 5,
8303 WL,
Emmeloord

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welke begrafenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Tel. 0577 - 401689

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.